

Kompensācijas

Publicēts: 05.11.2020.

Lai veicinātu dabai draudzīgu saimniekošanu, kas palīdzētu saglabāt bioloģisko daudzveidību, valsti ir noteikti vairāki ierobežojumi, kas nereti liedz brīvu rīcību savā īpašumā. Tāpēc ir pieejami divi kompensāciju veidi, uz ko var pieteikties zemes īpašnieks vai tās lietotājs.

Par īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem postījumiem

Tā kā īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo putnu atbaidīšanai ar atsevišķiem izņēmumiem nav atļauts izmantot letālas metodes, tad valsts ir apņēmusies kompensēt šo sugu īpatņu radītos zaudējumus. Kompensācija nepārsniedz 80% no aprēķinātā zaudējumu apmēra.

Kompensāciju ir tiesības saņemt tikai tādā gadījumā, ja ir veikti aizsardzības pasākumi un ir ieviestas saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai zaudējumus novērstu vai samazinātu. Piemēram - teritorijas norobežošana, putnu atbaidīšana.

Kompensācijas izmaksu var atteikt:

ja tiks konstatēts, ka zemes īpašnieks vai lietotājs ir ļaunprātīgi veicinājis zaudējumu rašanos vai to apmēra palielināšanos,

ja pieteicējs nebūs nomaksājis tam uzliktos sodus par pārkāpumiem vides jomā vai ir krimināli sodīts par nodarījumiem pret dabu un vidi.

Šajā grupā iespējamas trīs veidu kompensācijas:

akvakultūras nozarē

augkopības nozarē

lopkopības vai biškopības nozarē

1. Akvakultūras nozare

Kompensāciju iespējams saņemt par aizsargājamo putnu un ūdru nodarītajiem zaudējumiem. Pieteikšanās ne biežāk kā reizi gadā.

Lai pretendētu uz kompensāciju, saimniekam divas reizes mēnesī noteiktos datumos ir jāveic putnu uzskaitē, tādējādi precīzāk nosakot zaudējumu apmēru. Noteiktā aprēķinu formula ņem vērā konstatēto putnu skaitu, viņu iznīcināto zivju daudzumu atkarībā no putna sugas un attiecīgi zaudēto zivju pašizmaksas.

Savukārt ūdra nodarītos zaudējumus aprēķina gada griezumā. Ūdra klātbūtnei jābūt konstatētai vismaz trīs uzskaites mēnešos, lai komisijai būtu iespēja pārliecināties par šīs aizsargājamās sugas klātbūtni.

2. Augkopības nozare

Uz kompensāciju var pretendēt putnu pavasara un rudens migrācijas sezonas laikā, bet ne biežāk kā vienu reizi katras sezonas laikā.

Aprēķinos ņem vērā postīto sējumu platību, sējumu kultūru, izejvielu izmaksas un mašīnu un/vai roku darba izmaksas, bet netiek iekļautas izmaksu pozīcijas, kas saistītas ar graudu apstrādi.

Lai saņemtu kompensāciju, ir jābūt veiktiem putnu aizbaidīšanas pasākumiem – putnubiedēkļi, skaņas lielgabali, lāzergaismas u.c.

Pagājušā gadsimta vidū zosu skaits Eiropā bija samazinājies līdz minimumam pārmedīšanas un dabisko biotopu izžušanas dēļ, un, pateicoties ieviestajiem stingrajiem aizsardzības pasākumiem, galvenokārt pavasara medību aizliegumam, vairāku zosu sugu populācijas šobrīd atjaunojas. Migrācijas laikā novārgušie putni labprāt izvēlas barošanās kultūraugos, lai atgūtu spēkus un varētu turpināt pārlidojumu.

3. Lopkopības vai biškopības nozarē

Uz kompensāciju var pretendēt par ikreizējiem nodarītajiem postījumiem.

Kompensāciju var pieprasīt zemes īpašnieks vai lietotājs, kas vienlaikus ir lauksaimniecības dzīvnieku vai bišu saimju īpašnieks. Turklāt dzīvniekiem un bišu saimēm ir jābūt reģistrētiem Lauksaimniecības datu centrā.

[Plašāks skaidrojums par kompensāciju piešķiršanu >> lasīt vairāk](#)

Ja īpašumā esošā zeme atrodas īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā vai mikrolieģumā, zemes īpašnieks ir tiesīgs pretendēt uz divu veidu kompensāciju.

1. Ikgadējs atbalsta maksājums

Kompensācijai ikgadēja atbalsta maksājuma veidā par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpašumā var pieteikties zemes īpašnieks, kura īpašums:

atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikrolieģumā, kas nav Eiropas nozīmes aizsargājamā teritorija (Natura 2000),

atrodas mikrolieģumā ārpus Natura 2000 teritorijas un zemes īpašuma platība mikrolieģumā ir mazāka par 1 hektāru.

Kompensāciju piešķir par šādiem mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem:

aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība;

aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē;

aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē;

aizliegta koku ciršana kailcirtē.

Kompensāciju piešķir par šādiem lauksaimnieciskās darbības ierobežojumiem:

aizliegta uzaršana un kultivēšana;

aizliegta visu veidu saimnieciskā darbība.

2. Zemes atpirkšana

Zemes atpirkšanu tās īpašnieks var prasīt, ja zemes īpašums ir neapbūvēts un atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā:

1) dabas rezervātā;

2) īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas rezervāta zonā, stingrā režīma zonā vai regulējamā režīma zonā.

[Plašāks skaidrojums par kompensāciju piešķiršanu >> lasīt vairāk](#)

Kompensācijai var pieteikties, izvēloties vienu no sev ērtākajiem veidiem:

pa pastu;

elektroniski (ja dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu);

izmantojot vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā (www.latvija.lv) pieejamo [tiešsaistes formu "Iesniegums iestādei"](#).

Pieteikumam aizpildāmie dokumenti pieejami pakalpojumu grupas [KOMPENSĀCIJAS pakalpojumu aprakstos](#)

Papildu informācija pieejama Dabas aizsardzības pārvaldē:

zvanot: [+371 25747246](tel:+37125747246);

vai rakstot uz e-pastu: pasts@daba.gov.lv.